

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

M A R S E L I S B O R G G Y M N A S I U M
KVARTALSSKRIFT 1. ÅRGANG NR. 2 - NOVEMBER 1974

Decemberfest-udvalget meddeler,
at sidste års store succes » Novemberfesten «
i år vil blive gentaget
- og helt sikkert overgået -
idet festen i år er rykket hen i julemåneden
og derfor bærer betegnelsen

DECEMBERFESTEN

Den afholdes i Marselisborghallen den 14. december
kl. 19.00 præcis.

Alle skolens lærere og eleverne med forældre
og søgte søller inviteres hermed.

Programmet omfatter spisning, underholdning
ved skolens elever og dans til Århus-gruppen

SPILLEMÆNDENE

Adgangskort à kr. 25 (incl. entré, smørrebrød
+ 1 øl) kan købes på skolen i perioden
2.-11. december (se opslag herom).

Adgangskort kan desuden bestilles ved
henvendelse på tlf. 145022
i ovennævnte periode kl. 11-13.

HF - SPECIALER

Der var ingen undervisning for 2h fra 4. til 11. oktober 1974. I det tidsrum skrev HF-eleverne speciale i medfør af § 11 i HF-bekendtgørelsen af 30. juli 1970.

Der skrives i HF speciale i to eksamensfag i henholdsvis 3. og 4. semester. Specialerne vil senere med 1/3 indgå i bedømmelsen ved mundtlig eksamen i de pågældende fag, og ved den lejlighed må HF-eleverne kunne besvare spørgsmål om enkelte punkter eller større dele af deres specialer.

Da det er første gang, at en årgang HF-elever på Marselisborg Gymnasium har skrevet speciale, kan en kort redegørelse herfor være på sin plads: Et HF-speciale skal vise i hvor høj grad eleven er i stand til selvstændigt at bearbejde et større materiale og at sammenholde og vurdere oplysninger fra forskellige kilder. Bistået af sin lærer i det valgte specialefag orienterer eleven sig om de givne muligheder inden for et selvvalgt emneområde. I den følgende tid arbejder eleven med stoffet og diskuterer det med sin lærer, som hjælper med at afgrænse emnet. I denne forberedende fase følger eleven den daglige undervisning. Når forberedelsestiden udløber, har læreren i det valgte fag foretaget en nøje afgrænsning af emnet, og studievejlederen udleverer den nøjagtige specialetitel til eleven. Der er derefter (på klokkeslet) syv døgn til rådighed til den egentlige specialeskrivning. Specialet, som for at kunne godkendes skal afleveres til tiden, bør være på mindst 5-6 maskinskrivne A4 sider; problemet er dog ofte at undgå, at specialet bliver unødigt langt, idet vurderingen naturligvis lægger mere vægt på kvalitet end på kvantitet.

I foråret 1975 skal de nuværende 2h'ere som nævnt skrive endnu et speciale. De bliver dermed også de sidste, som skriver to specialer. Den 1. juli 1974 trådte en ny HF-bekendtgørelse (af 24. april 1974) i kraft, som gælder for den nuværende 1h og kommende årgange. Efter den nye bekendtgørelses § 10 skal der kun skrives ét speciale, nemlig "i 2. kursusår inden for perioden 1. december til udgangen af februar".

Nedenfor følger titlerne på oktober-specialerne.

BIOLOGI

Der ønskes en på egne observationer og på litteraturstudier byggede beskrivelse af nogle vadefuglearters trækretninger i relation til lokale topografiske og meteorologiske forhold. Det bør herunder overvejes, om der er overensstemmelse mellem egne iagttagelser og litteraturens oplysninger. Endvidere ønskes behandlet hovedtrækruaternes forløb, samt træk-tidernes afhængighed eller uafhængighed af klimatiske forhold. Er træktiderne uafhængig af klimatiske forhold, skal der redegøres for, hvilke årsager der da kan starte trækket. (Med hoved-trækruter menes de ruter som fuglene følger mellem yngleområder og overvintringsområder). Endelig kan der i besvarelsen indgå overvejelser over den sidste istids og den påfølgende klimatiske og landskabelige udviklings eventuelle indflydelse på trækruterne.

DANSK

Beskrivelse og fortolkning af "German Gladensvend", samt en redegørelse for forskellige synspunkter på folkeviserne.

Der ønskes en kort sproglig analyse af sagastilen, et referat af hovedbegivenhederne i Njals Saga samt en karakteristik af nogle af hovedpersonerne set i forhold til de specielle samfundsforhold på Island.

Der ønskes en redegørelse for, på hvilken måde og med hvilke midler personerne i "Det forsømte forår" formes under opvæksten. Som afslutning sammenholdes "Det forsømte forår" kort med "Den kroniske uskyld" og "Forbandede Ungdom".

En undersøgelse af den samfundsgruppe, som vesterhavsfiskerne udgør i Hans Kirk's "Fiskerne", samt en redegørelse for denne samfundsgruppes opbygning og værdinormer, belyst gennem enkelte personkarakteristikker. Undersøgelsen kan afslutningsvis sættes i forhold til det "store" samfund.

En undersøgelse af det religiøse, det sociale og det erotiske tema i "Fiskerne". Undersøgelsen sættes afslutningsvis i forhold til Hans Kirk's tanker i essayet "Kan Danmark afkristnes" fra "Kritisk Revy".

5 af H.C. Andersens eventyr. Beskrivelse og fortolkning.

Herodes-skikkelsen i "En Idealist". I besvarelsen skal der tages hensyn til Kaj Munks to premiere-artikler om stykket.

Med basis i 3 selvvalgte komedier søges Holbergs samfundsopfattelse belyst. Den fremanalyserende opfattelse sættes i forhold til det traditionelle syn på Holberg og Jens Kruuses syn på Holberg (således som det fremsættes i "Holbergs Maske").

Med udgangspunkt i en analyse af selvvalgte eksempler fra Otto Gelstedes lyriske forfatterskab ønskes en redegørelse for forfatterskabets udvikling.

Med udgangspunkt i selvvalgte citater fra Malthé-Bruuns, P.A. Heibergs og Rahbeks forfatterskab gøres rede for det politiske klima i Danmark omkring 1790.

Klaus Rifbjergs "Operaelskeren". En psykologisk analyse af hovedpersonens udvikling, belyst ved hjælp af udvalgte dagbogsop-
tegnelser.

Pär Lagerkvists "Gæst hos virkeligheden" og "Barrabas".
Forskelle og ligheder.

På grundlag af 5 selvvalgte H.C. Andersen-eventyr ønskes redegjort for miljøet og stilen i Andersens eventyr.

På grundlag af Sjøwahl "Den afskyelige Mand", Christie "Mord i ørkenen" og Fleming "Agent 007 contra Goldfinger" ønskes en redegørelse for det sociale univers og samfundsopfattelserne i de 3 kriminalromaner.

ENGELSK

Der ønskes en skildring af George Orwell's politiske holdning på grundlag af følgende værker: "Homage to Catalonia", "Animal Farm", "1984" samt "Shooting an Elephant" samt et uddrag fra "Burmese Days" (i "Aspects of British Life and Thought").

Med baggrund i Homage to Catalonia og et antal essays ønskes en redegørelse for George Orwells holdning til politiske systemer. Endvidere ønskes en analyse og fortolkning af romanen Animal Farm.

Orwells udvikling i sit forhold til samfundet belyst ud fra "Burmese Days", "Animal Farm" og "1984".

HISTORIE

Berlinproblemet 1958-61. USSR's ultimatum om Berlin af 27/11 1958 og udviklingen frem til 1961.

Der ønskes en redegørelse for andelsmejeriernes struktur og udbredelse i Danmark i perioden 1881-1914.

Oppositioner i Sovjetunionen 1917-21. Der ønskes en redegørelse for og en kritisk vurdering af Kronstadtoprørets mål og for regeringens (Lenins og Trotskijs) holdning til oprøret.

En redegørelse for Lenins opfattelse af opbygningen af socialismen i Rusland 1917-28.

Giv en redegørelse for de omstændigheder som førte til Allendes valg til Chiles præsident samt en vurdering af de resultater, der opnåedes under Allende-styret.

MATEMATIK

Talsystemer.

PSYKOLOGI

Om årsager til kvindens seksuelle undertrykkelse i det kapitalistiske samfund, belyst ud fra marxistisk psykologi.

Om årsager til og behandling af skizofreni.

RELIGION

Indianernes stilling før og i dag. Der ønskes en redegørelse for Cherokee-indianernes stilling i 1930'erne med specielt henblik på forflytningen.

Der ønskes en redegørelse for hovedtrækkene i Jehovas Vidners lære og forskrifter, herunder en sammenligning med Folkekirken.

Der ønskes en kortere redegørelse for mormonbevægelsens oprindelse samt en redegørelse for grundtrækkene i denne lære.

Buddhismen. Dens anvendelse og udbredelse. En redegørelse for den historiske Buddha og for hovedelementerne i hans lære.

En redegørelse for den historiske Muhammed og hovedprincipperne i den lære, han forkyndte.

En redegørelse for den jødiske sabbat og en bedømmelse af dens betydning for jødernes tilværelse.

En redegørelse for og en diskussion af Bultmanns og Prenters udlægninger af Det Nye Testaments lidelseshistorie.

Eskimoisk religion. En redegørelse om åndemanernes virke, gerne belyst ved eksempler fra udvalgte sagn.

Islams vigtigste lærepunkter, specielt ønskes en sammenligning med jødedommen og kristendommen.

Magi og tabu i afrikansk religion, herunder begrebenes betydning for sociale relationer i stammen.

Muhammed som historisk person og hovedpunkterne i hans lære samt islams udbredelse indtil år 644.

Redegørelse for mødet mellem kikuyuernes stamme-religion og kristendommen og for de religiøse samt også de politiske virkninger, som dette møde medførte.

SAMFUNDSFAG

Der ønskes en analyse af kvindens forhold i samfundet med særligt henblik på hendes situation i relation til produktionen og arbejdsmarkedet i øvrigt. Afslutningsvis ønskes en vurdering af, i hvilken udstrækning kvindens situation kan forklares ud fra samfundets økonomisk/politiske struktur.

En redegørelse for forskydninger i de danske partiers vælgerkorps ved de seneste folketingsvalg. Der ønskes også en kort analyse af grænsevælgergrupper og et forsøg på at forklare de vandring, der konstateres.

En kort redegørelse for den økologiske metode og interviewmetoden, således som disse anvendes ved analyse af vælgervandring, og en vurdering af fordele og ulemper ved de to metoder.

Modkuppet i Chile i september 73 med særlig vægt lagt på Amerikas rolle (derunder ITT og CIA).

Med udgangspunkt i Harry Magdoffs og Ellen Bruns opfattelse af imperialismen ønskes en belysning af denne teoris anvendelighed til forståelse af forholdet mellem USA og Chile.

6.

FRA ARBEJDET I KLASSERNE

LIDT OM 8-TALSSYSTEMET

Det talsystem vi bruger til daglig, 10-talssystemet, siger vi har basistallet $B = 10$. Det har 10 cifre, og det største ciffer er 9. Ligeegyldigt hvilket talsystem vi bruger, gælder der at:

$$\text{Antallet af cifre} = B$$

$$\text{Største ciffer har værdien } B - 1$$

I 10-talssystemet (decimalsystemet) kalder vi cifrene læst fra højre mod venstre for enere, tiere, hundreder, tusinder osv. Decimaltallet 12^4 har altså 4 enere, 2 tiere og 1 hundreder. 12^4 kan skrives

$$1 \cdot 100 + 2 \cdot 10 + 4 \cdot 1 = 1 \cdot 10^2 + 2 \cdot 10^1 + 4 \cdot 10^0$$

I B-talssystemet kan vi altså skrive tallet abcde således:

$$a \cdot B^4 + b \cdot B^3 + c \cdot B^2 + d \cdot B^1 + e \cdot B^0$$

Denne omskrivningsmetode bruger vi, når vi omregner tal fra andre talsystemer til tal i decimalsystemet.

I 8-talssystemet er der 8 cifre, nemlig 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, idet vi af praktiske grunde bruger de samme tegn som i decimalsystemet. Største ciffer har værdien $B - 1 = 8 - 1 = 7$.

Vi vælger tallet 3172_8 i 8-talssystemet. Det nedsænkede ottetal har ikke nogen værdi, men viser kun, at 3172 hører hjemme i 8-talssystemet. 3172_8 kan skrives:

$$3 \cdot 8^3 + 1 \cdot 8^2 + 7 \cdot 8^1 + 2 \cdot 8^0 =$$

$$3 \cdot 512 + 1 \cdot 64 + 7 \cdot 8 + 2 \cdot 1 = 1658_{\text{dec}}$$

(dec = decimalsystemet)

Vi vil nu omregne 1658_{dec} til 8-talssystemet. Det gøres således:

$$\begin{array}{r}
 1658 : 8 = 207 \text{ rest } 2 \\
 207 : 8 = 25 \text{ rest } 7 \\
 25 : 8 = 3 \text{ rest } 1 \\
 3 : 8 = 0 \text{ rest } 3
 \end{array}$$

Resttallene læses nedefra og opåder og vi får tallet 3172_8 .

Skal man regne i 8-talssystemet, letter det arbejdet meget, hvis man først laver en additionstabel og en multiplikationstabel.

+	0	1	2	3	4	5	6	7
0	0	1	2	3	4	5	6	7
1	1	2	3	4	5	6	7	10
2	2	3	4	5	6	7	10	11
3	3	4	5	6	7	10	11	12
4	4	5	6	7	10	11	12	13
5	5	6	7	10	11	12	13	14
6	6	7	10	11	12	13	14	15
7	7	10	11	12	13	14	15	16

HUSK: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 i tabellen svarer til 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 i 10-talssystemet. Ved hjælp af additionstabellen kan vi nu regne $7245_8 + 762_8$.

$$\begin{array}{r}
 \\
 7 \ 2 \ 4 \ 5 \qquad (1\text{-tallerne øverst er menter}) \\
 + \ \underline{7 \ 6 \ 2} \\
 \underline{\underline{1 \ 0 \ 2 \ 2 \ 7}}
 \end{array}$$

Vi vil nu lave en subtraktion. Det gøres på samme måde som i decimalsystemet, blot skal vi huske, at når vi låner, låner vi $10_8 = 8_{dec}$. Vi bruger de samme tal som før.

$$\begin{array}{r}
 \cancel{1} \ \cancel{0} \ \cancel{10} \ \cancel{10} \ 7 \qquad (De små 10-taller øverst er lånte tal) \\
 - \ \underline{7 \ 6 \ 2} \\
 \underline{\underline{7 \ 2 \ 4 \ 5}}
 \end{array}$$

Skal vi multiplicere, laver vi først en multiplikationstabel:

8.

·	0	1	2	3	4	5	6	7
0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	1	2	3	4	5	6	7
2	0	2	4	6	10	12	14	16
3	0	3	6	11	14	17	22	25
4	0	4	10	14	20	24	30	34
5	0	5	12	17	24	31	36	43
6	0	6	14	22	30	36	44	52
7	0	7	16	25	34	43	52	61

Ved hjælp af denne tabel kan vi nu multiplicere $742_8 \cdot 25_8$

$$\begin{array}{r}
 742 \cdot 25 \\
 \hline
 4552 \\
 1704 \\
 \hline
 23612
 \end{array}$$

Til den sidste del af regningen bruger vi igen additionstabellen. Ved division i 8-talssystemet bruger man også multiplikationstabellen. Her må man ligesom i decimalsystemet multiplicere divisoren med forskellige tal, indtil man finder det rigtige, derefter subtrahere, osv.

Hvem bruger og hvorfor bruges 8-talssystemet? - Det bruges for det meste af folk, der arbejder med EDB. Datamaskinen kan kun regne i 2-talssystemet (dualsystemet), men når man på papiret skal lave beregninger til datamaskinen, er det lettere at omskrive dualtallet til et 8-talssystems tal, da de enkelte tal så kommer til at bestå af færre cifre. Omskrivningen fra dualtal til 8-talssystems tal er meget simpel. Man inddeler dualtallet fra højre mod venstre i grupper af tre cifre, og hver gruppe erstattes af et 8-talssystems tal, f. eks.

$$\begin{array}{ccccccc}
 1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \\
 \hline
 & 3 & & 7 & & & & & 1
 \end{array}
 \quad \text{altså tallet } 571_8$$

Det ses tydeligt, at den omvendte proces er lige så simpel. Til slut kan nævnes, at de mest brugte talsystemer idag er, foruden decimalsystemet, 2-, 8- og 16-talssystemerne.

Niels Krogh-Jensen.

DEN STUNDESLØSE

Vi har i dansk beskæftiget os med Holberg. Efter at have stiftet bekendtskab med Jens Kruuses fortolkning af Den Stundesløse er vi blevet inspireret til at forsøge at fremstille vores egen fortolkning.

Den Stundesløse er arbejdsgiver for fæstebønder, skriverkarle og tjenestefolk. Han kan ikke betegnes som kapitalist, da dette er betegnelsen for personificeret kapital, men han er alligevel ejer af produktionsmidlerne.

Fæstebønderne dyrker hans jord, skriverkarlene holder regnskab med afgifterne, som bønderne indbetaler til den Stundesløse, og tjenestefolkene varter op. På den måde bliver den Stundesløse en privilegeret person, hvis undersætter ordner alt det praktiske for ham. Her har man arbejdsdelingen mellem den Stundesløse og undersætterne.

Hvilken betydning får alt dette for de implicerede?

Bestemmende for menneskets bevidsthed er de klasseforhold, hvorunder man lever. De materielle betingelser afføder altså bestemte bevidsthedsformer. Den Stundesløse besidder den materielle og dermed den ideologiske magt. Hos hans arbejdere giver det sig udslag i materiel afhængighed og afføder underdanighed. Arbejderne står over for en mere personlig magt, end arbejderne gør i dag, blandt andet på grund af arbejdsdelingen, som først virkelig blev en realitet efter industrialiseringen.

Med bonden illustreres skarpt modsætningsforholdet mellem klasserne. Tjenestefolkenes og skriverkarlenes forhold, som vi oplever på nært hold, tegner det pseudofællesskab, som bliver resultatet af klasseforholdet.

Når den Stundesløse er til stede blandt sine undersætter, udviser de respekt over for ham. Når han ikke er der, gør de grin med ham. Årsagen til at de gør grin med ham, finder vi i ovennævnte pseudofællesskab. Personerne lever ikke i et fællesskab, hvor de kan udfolde sig frit, da de materielle betingelser for dette ikke eksisterer. De arbejder ikke for fælles interesser: den Stundesløse er jo i besiddelse af magten. Undersætterne søger kompensation for deres manglende frihed ved at latterliggøre magthaveren, som de er afhængig af, og som de ikke er i stand til at løsrive sig fra.

Den Stundesløse har altså såvel som de andre et distanceret forhold til tilværelsen. Han er sig ikke sin totale magtposition bevidst, hvilket ses i hans ønske om at få en bogholder til svigersøn, som på grund af familieforholdet ville være mere loyal over for ham. Da dette imidlertid ikke er datterens ønske, får Pernille ideen til intrigen, som er et udtryk for pseudofællesskabet. At det dog er den Stundesløse, som bestemmer, er der ingen tvivl om, når han til sidst alligevel får svigersønnen ind i bogholderiet.

Den Stundesløse er netop stundesløs på grund af sin manglende erkendelse. Borgerskabet, som overværer dette skuespil, ser den Stundesløse som en latterlig figur. Men denne latterliggørelse er faktisk rettet mod borgerskabet selv: det forhindres derved i at gennemskue de reelle magtforhold, nemlig at den Stundesløse har den virkelige magt, fordi han ejer produktionsmidlerne og kan disponere over andres arbejdskraft.

EN SAMFUNDSHISTORIE, SKREVET FOR BØRN:
MEN DEN KAN LÆSES AF ALLE

Ude i den grønne skov boede en lille mand i en lille hytte. Den lille hytte var af træ, og det havde de stumme træer givet til den lille mand. Der var mange små vinduer i den lille hytte, for at solen kunne skinne overalt. Altid lyst. Selv om natten skinnede lyset ud og ind af de små vinduer, hvor den lille mand levede sammen med de stumme træer og den hviskende vind.

En dag bankede det hårdt på den lille dør, og den lille mand skyndte sig hen og åbnede den, så meget som den kunne. Udenfor stod der en stor mand. "Luk et af dine vinduer, dit lys irriterer mig!", sagde den store mand, idet han så ned på den lille mand, som meget forundret så op på ham. "Skynd dig, ellers gør jeg det selv!", sagde den store mand og vendte om og gik væk, inden den lille mand kunne nå at få sagt noget.

De stumme træer gav den lille mand træ til at lukke det lille vindue med, og snart efter levede den lille mand igen sammen med de stumme træer og den hviskende vind.

Den næste dag bankede det igen hårdt på den lille dør. Denne gang blev der banket, lige til den lille mand fik åbnet den lille dør. Den lille mand åbnede den lille dør, så meget som den kunne, og så da den store mand stå der, som han havde gjort dagen før, men han så meget større ud. "Luk alle dine vinduer, dit lys irriterer mig, og hvis det ikke sker hurtigt, vælter jeg dit hus!", sagde den store mand. "Allesammen?", fremstammede den lille mand og så bedrøvet op på den store mand. "Så behold et åbent", grinede den store mand grumt og gik hurtigt væk.

De stumme træer hjalp igen, og lidt efter så den lille mand igen på de stumme træer og lyttede til den hviskende vind.

Senere på dagen bankede det igen hårdt på den lille dør, og den lille mand åbnede den så meget, som han kunne. "Luk dit sidste vindue, ellers slår jeg dig!", skreg den store mand, og hvor så han stor ud. Den lille mand lukkede det sidste lille vindue og døren med, da den store mand forlængst var gået.

Han satte sig ned og opdagede, at han ikke kunne se de stumme træer mere og høre den hviskende vind. Han skyndte sig at åbne alle sine små vinduer, for han ville ikke miste de stumme træer og den hviskende vind. Selv ikke, hvis den store mand slog ham.

Da han havde åbnet alle sine små vinduer, så han den store mand ligesom skrumpet ind og blive på størrelse med ham selv, og det sidste han så til den store mand var, at han løb væk på sine små ben.

Den lille mand, som nu slet ikke var nogen lille mand, lukkede aldrig mere sine vinduer, men levede igen sammen med de stumme træer og den hviskende vind.

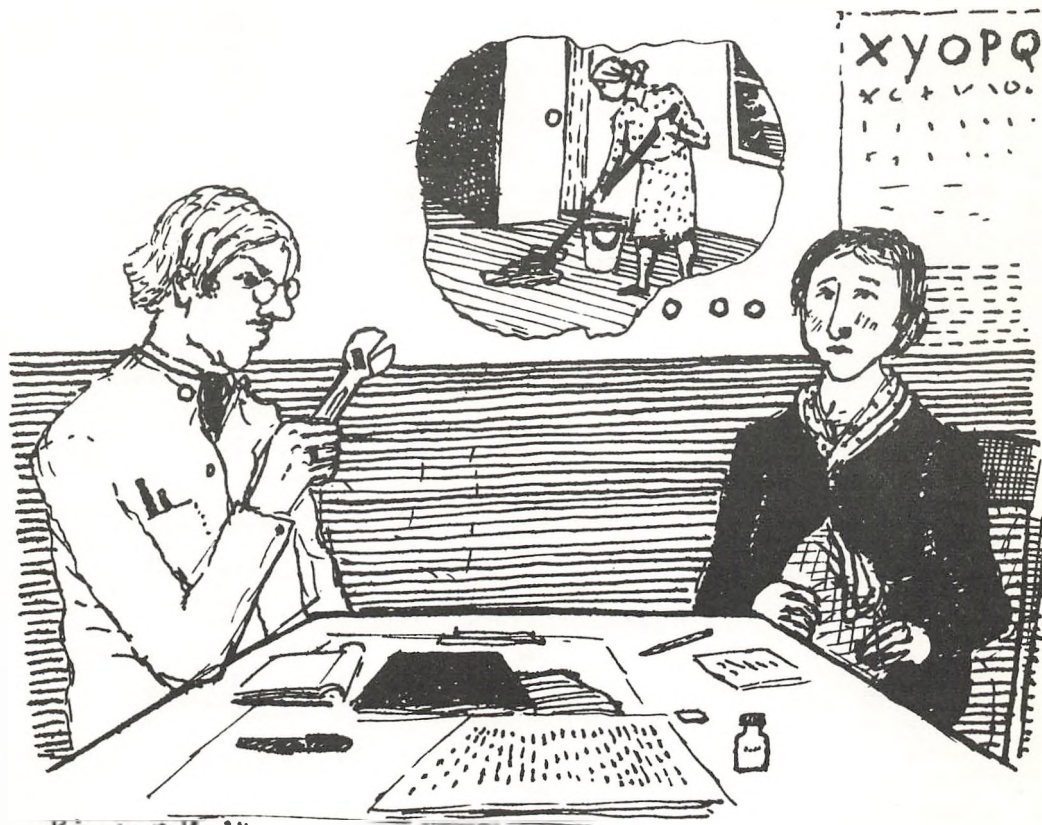
Så lang tid der er stumme træer og hviskende vinde, vil lyset altid skinne ind og ud af hytten i skoven.

Jan Rasmussen

VIKÆLLINGEN (forfatteren, læge Margrethe Berg) var gæst ved morgensamlingen for en måneds tid siden og kort derefter entertainer ved en HF-fest. Hun blev genstand for stor begejstring, og redaktionen har formået hende til at overlade os sin nyeste vise.

Skillingssvise

Trykt i dette Aar

Skurekonens Lidelse
egen melodi

BAGGRUNDEN FOR SKUREKONENS LIDELSER

Lægeuddannelsen har gennem de sidste 100 år arbejdet med en bestemt definition af begrebet sygdom, nemlig at sygdom er en fejl i de enkelte kroppers mekanismer. Lægerne er følgelig blevet uddannede som en slags mekanikere, der retter disse fejl.

Forestillingen om sygdomme set som apparatfejl har i årevis domineret over andre forestillinger vedrørende en befolkningssygdom. Således har profylakse x), arbejdsmedicin, anti-psykiatri m.fl. samfundsorienterede behandlingsformer i årevis været holdt udenfor af det herskende apparatfejl-dogme, som stadigvæk indoktrineres i de medicinstuderende - alt imens de kritiske medicinere er henvist til at bruge deres knapt tilmålte fritid til social-medicinsk arbejde.

Fabrikslæger ansattes efterhånden hist og her. Det kunne ligne en forbedring. Men desværre ser det ud til, at deres funktion er at hindre nedslidning af de ansatte. Apparatfejl-tænkningen omfatter i disse tilfælde maskiner plus mennesker. Det udgør den nye indoktrinering, stadig med produktiviteten som formål, men i knap så gedulgt form.

x) forebyggende behandling, fra vitaminpiller til arbejdsstillinger.

Handwritten musical score for a song in G major. The score consists of four staves of music with lyrics in Danish. The lyrics are: "Jeg ken-der en søm ken-der en som gik til læ-ge og så hun fik så ondt i skulde-re-ne hver dag og lægen så at det var skidt med hendes skulde-re for-di hun var galt kon-strue-ret in-de- fra".

SKUREKONENS LIDELSER

Jeg kender en som ken-
 der en som gik til læge
 og sa' hun fik så ondt
 i skuldrene hver dag
 og lægen sa' at det
 var skidt med hendes skuldre
 fordi hun var galt kon-
 strueret indefra

Men hvis vi skruer lidt
 på Deres mekanisme
 og smører Dem med lidt
 massage-stesolid
 så går det hurtigt ov'r
 så kan De pukle videre
 og yde produktivt
 i endnu længere tid

Men kvinden sa' jeg tror
 jeg ved hvad der er grunden
 for jeg har nemlig ondt
 i ryggen lisså tit
 for bordet hvor jeg står
 og pukler passer dårligt
 til den facon jeg har
 det synes jeg er skidt

Og skrubberne vi sku-
 rer gulv med er for korte
 og vi skal nå det dob-
 belte på ingen tid
 "Hvad fanden, kone, sku'
 jeg rette på fabrikken
 gør som jeg ordine-
 rer, pas Dem selv og skrid"

Bagefter sad han der
 helt kvalt i dybe sukke
 og puslede sin mør-
 kegrå samvittighed
 jeg skulle ikke ha-
 ve sagt så helt direkte
 at jeg skal skrue op
 hvad andre skruer ned

Men vi er jo lært op
 til at forbedre kroppe
 og skrubbeskafter kom-
 mer ikke læger ved
 og hun må da forstå
 at det er helt umuligt
 at ændre borde før
 folks skuldre går af led

TEMA: ERHVERVSFAGLIGE GRUNDUDDANNELSER

INDLEDNING

Temaet for dette nummer af kvartalsskriftet er centralt placeret i dagens uddannelsesdebat. Medens der stadig ventes på en folkeskolereform, tales der mere og mere om en tilbunds gående revision af de 16 - 19-åriges uddannelse. Ord som "samfundsrelevant", "erhvervsrettet" og "integrering" trænger sig på. Og på det sidste er gymnasieskolens fremtid kommet stærkt ind i billedet.

De erhvervsfaglige grunduddannelser, hvis lovgrundlag bringes i sin fulde ordlyd på de følgende sider, er et nyt uddannelsessystem, der i løbet af de kommende år efterhånden vil erstatte "mesterlæren", dvs den traditionelle lærlingeuddannelse. Endnu er der kun tale om et forsøg, men i 1974/75 drejer det sig trods alt om ca. 3.500 elever fordelt på 16 handelsskoler og tekniske skoler landet over.

I stedet for at gå i gang med uddannelsen til et bestemt fag begynder man i uddannelsens første år med at få et bredt kendskab til et hovederhvervsområde. Man kan i øjeblikket vælge mellem følgende seks områder: BYGGE OG ANLÆG, GRAFISKE FAG, HANDEL OG KONTOR, JERN OG METAL, LEVNEDSMIDLER, SERVICEFAG. Man kan på den måde vente med at specialisere sig, indtil man har egne erfaringer at bygge på, og senere vil det være lettere at gå over til andre fag eller brancher inden for det valgte hovederhvervsområde. På hver skole er der en studievejleder, en af skolens lærere som har til opgave bl.a. at hjælpe eleverne med at tilrettelægge deres uddannelse og at yde vejledning om praktiske og personlige forhold. Altså en ordning som vi kender det fra HF.

For alle hovederhvervsområderne inden for de erhvervsfaglige grunduddannelser gælder, at uddannelsen falder i to dele: 1. del eller basisåret, hvor undervisningen for det meste foregår på en fagskole, og 2. del, dvs de følgende 2 - 3 år, hvor undervisningen foregår dels på en fagskole, dels på en erhvervsvirksomhed.

I basisåret stifter man bekendtskab med alle de fag, der hører til det hovederhvervsområde, man har valgt. Basisåret varer ca. 40 uger og 50 - 75% af undervisningstiden anvendes til denne brede orientering og til en begyndende faglig indlæring. Den resterende del af undervisningstiden i basisåret anvendes dels til obligatoriske fællesfag, dels til valgfrie fag, tilvalg. Det er denne ikke-faglige undervisning, der vel især fra et gymnasiesynspunkt har interesse. Det er værd at bemærke, at man blandt mange mulige tilvalg også kan vælge undervisning i enkeltfag inden for TF (teknisk forberedelseksamen), UTF (udvidet teknisk forberedelseksamen) eller HF. Den nøjagtige fag- og timefordeling for hvert af hovederhvervsområderne fremgår i øvrigt af siderne 18-20.

I anden del foregår den faglige specialisering. Uddannelsen er praktisk betonet og minder om den traditionelle lærlingeuddannelse med vekslen mellem fagskole og praktik.

De erhvervsfaglige grunduddannelser er åbne for elever i 9. eller 10. klasse og 3. real. Undervisningen og undervisningsmidlerne er gratis for eleverne, der endvidere får uddannelsesløn, som kan suppleres med støtte fra S.U. Den samlede uddannelse vil som regel have samme varighed som den traditionelle lærlingeuddannelse, og den giver samme rettigheder.

LoV om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende loV:

§ 1. Undervisningsministeren kan iværksætte forsøgsuddannelser med henblik på at skabe et uddannelsessystem for unge, der efter det 9. skoleår ønsker at opnå en erhvervsfaglig grunduddannelse.

§ 2. De enkelte uddannelsesforsøg skal normalt omfatte et større erhvervsområde og tilrettelægges således, at den uddannelsessøgende successivt vælger en uddannelse i overensstemmelse med evner og interesser.

Stk. 2. I fortsættelse af den almene grundskole skal der i uddannelserne indgå undervisning i almene fag, som navnlig sigter mod at give den uddannelsessøgende forståelse af erhvervs- og samfundslivet.

Stk. 3. Forsøgsuddannelserne opbygges således, at de kan forlades på passende trin med en vis erhvervskompetence, at en afbrudt uddannelse kan genoptages, samt at uddannelsesskift lettes.

§ 3. Uddannelserne indledes normalt med en 1-årig basisuddannelse, der omfatter en grundlæggende orientering og indføring i erhvervsområdet. Basisuddannelsen foregår på skoler, eventuelt suppleret med virksomhedsophold.

Stk. 2. Efter basisuddannelsen gennemgår den uddannelsessøgende en uddybende erhvervsfaglig uddannelse med hovedvægt på den praktiske oplæring inden for et valgt uddannelsesområde. Uddannelsen foregår dels på praktiksteder, dels på skoler, idet samspillet mellem skole og praktiksted kan variere fra et forsøgsområde til et andet efter uddannelsesmæssige hensyn.

Stk. 3. Hvor forholdene taler for det, kan den i stk. 2 nævnte uddannelse overvejende eller helt gennemføres på skole.

Stk. 4. Der tilrettelægges en rådgivning for de uddannelsessøgende med hensyn til valg af uddannelse og erhverv og personlige problemer.

§ 4. Undervisningsministeren nedsætter et forsøgsråd på 15 medlemmer bestående af en formand, 5 medlemmer udpeget af undervisningsministeriet, hvoraf 2 skal repræsentere den pædagogiske sagkundskab inden for de erhvervsfaglige uddannelsesområder, 1 medlem udpeget af arbejdsministeriet samt 4 arbejdsgiverrepræsentanter og 4 arbejdstagerrepræsentanter. Repræsentanterne for arbejdsmarkedet udpeges af henholdsvis Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark, således at der sikres arbejdslederne og de uddannelsessøgende repræsentation i rådet.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan beskikke stedfortrædere for rådets medlemmer.

§ 5. Efter samråd med de i § 6 nævnte udvalg nedsætter forsøgsrådet for hvert forsøgsområde et forsøgsudvalg. Dette skal bestå af 8 til 10 medlemmer: 2 medlemmer, der er særligt pædagogisk sagkyndige inden for vedkommende område, resten udpeget ligeligt af arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer, således at der sikres arbejdsledere og de uddannelsessøgende repræsentation. De enkelte forsøgsudvalg kan suppleres sig med andre sagkyndige

§ 6. De fælles faglige udvalg og branchevalg, der er nedsat i medfør af § 24 i lov om lærlingeforhold og § 4 i lov om specialarbejdere m. fl. og omskoling, medvirker ved forsøgsuddannelsernes tilrettelæggelse og gennemførelse.

§ 7. Forsøgsrådet virker initiativtagende ved forsøgsuddannelsernes planlægning og gennemførelse. Rådet er rådgivende for undervisningsministeren og udtaler sig om alle væsentlige spørgsmål vedrørende uddannelserne.

Stk. 2. Efter forslag fra forsøgsudvalgene afgiver rådet indstilling til undervisningsministeren om iværksættelse af uddannelsesforsøg og sørger for den nødvendige samordning af forsøgene.

Stk. 3. Rådet skal medvirke ved samordning af forsøgsuddannelserne med andre uddannelser for unge på samme alderstrin og i rimeligt omfang med den almene grundskole og de efterfølgende og videregående uddannelser.

Stk. 4. Efter forhandling med forsøgsudvalgene og de i § 6 nævnte udvalg fastsætter forsøgsrådet nærmere bestemmelser om udvalgenes opgaver.

§ 8. Ansvaret for de enkelte forsøgsuddannelsers faglige indhold samt planlægning og styring påhviler forsøgsudvalgene i samarbejde med de i § 6 nævnte udvalg. Andre uddannelsesorganer kan inddrages i planlægningen.

Stk. 2. Undervisningsministeren stiller faglig og pædagogisk bistand til rådighed for forsøgsudvalgene og de i § 6 nævnte udvalg.

§ 9. Forsøgsudvalgene fastsætter i samråd med de fælles faglige udvalg retningslinierne for uddannelse på praktikstederne og drager omsorg for, at uddannelsen foregår i overensstemmelse hermed.

Stk. 2. De enkelte praktiksteder godkendes af vedkommende fælles faglige udvalg. Godkendelsen kan tilbagekaldes.

§ 10. Undervisningsministeren bestemmer efter indstilling fra forsøgsrådet, på hvilke uddannelsessteder den erhvervsfaglige skoleundervisning skal foregå.

§ 11. Driftsudgifter ved undervisning på skole i forbindelse med forsøgene afholdes af staten. Undervisningsministeren fastsætter regler herom og kan fastsætte særlige tilskudsbetingelser for skolerne, for så vidt angår den erhvervsfaglige undervisning.

Stk. 2. Udstyr og inventar til brug for undervisningen kan stilles til rådighed af staten.

Stk. 3. Udgifter til opførelse, til- og ombygning og køb af ejendomme til brug ved gennemførelsen af undervisningen afholdes efter de for vedkommende skoleform gældende regler. Tilsvarende gælder med hensyn til indretning af lejede lokaler.

Stk. 4. Nærmere regler om ydelse af statsstøtte i henhold til stk. 2 og 3 kan fastsættes af undervisningsministeren med godkendelse af finansudvalget.

§ 12. Under skoleundervisningen ydes der de uddannelsessøgende en godtgørelse, der beregnes under hensyn til den løn, lærlinge inden for det pågældende hovederhvervsområde på tilsvarende uddannelsestrin opnår. Godtgørelsen ydes efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 2. Staten vil tilskud til dækning af de uddannelsessøgendes befordring i anledning af skoleundervisningen efter samme regler som for lærlinge.

§ 13. De nærmere bestemmelser om de uddannelsessøgendes retlige forhold under uddannelsen, herunder formen for indgåelse af aftaler mellem de uddannelsessøgende og praktikstederne, fastsættes for hvert forsøgsområde af undervisningsministeren efter indstilling fra forsøgsrådet. Rådet skal indhente indstilling fra forsøgsudvalgene og de i § 6 nævnte udvalg.

§ 14. Tvistigheder mellem den uddannelsessøgende og praktikstedet kan indbringes for et nævn, der nedsættes af undervisningsministeren.

Stk. 2. Nævnet består af en formand og 4 faste medlemmer, hvoraf 2 medlemmer beskikkes efter indstilling fra Dansk Arbejdsgiverforening og 2 medlemmer efter indstilling fra Landsorganisationen i Danmark. Herudover tiltrædes nævnet for hver sag af 2 medlemmer med særligt kendskab til det

pågældende erhvervsområde, udpeget af Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark. Formanden skal opfylde betingelserne for at kunne udnævnes til dommer.

Stk. 3. Ved nævnets afgørelse kan en praktikaftale ophæves, ligesom der kan tilkendes den skadelidte part erstatning.

Stk. 4. Efter indstilling fra nævnet og forsøgsrådet fastsætter undervisningsministeren de nærmere regler for nævnets virksomhed.

Stk. 5. Nævnets afgørelse kan ikke indbringes for domstolene.

§ 15. Undervisningsministeren kan udfærdige eller foranledige udfærdiget bestemmelser om, at personer med en erhvervsfaglig grunduddannelse opnår adgang til videregående uddannelser uden for den pågældendes hidtidige erhvervs- og uddannelses-

område enten direkte eller efter beståelse af tillægsprøver.

§ 16. Undervisningsministeren kan efter indstilling fra forsøgsrådet og vedkommende forsøgsudvalg fravige lærlingeloven i det omfang, det er nødvendigt for at gennemføre forsøgsuddannelserne.

§ 17. Loven træder i kraft den 1. august 1972. Undervisningsministeren kan dog bestemme, at det i § 4 omhandlede forsøgsråd nedsættes tidligere.

Stk. 2. Forslag om revision af loven fremsættes for folketinget i folketingsåret 1975-76.

Stk. 3. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Givet på Christiansborg slot, den 7. juni 1972.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

MARGRETHE R.

Knud Heinesen.

DE ERHVERVSFAGLIGE GRUNDUDDANNELSERS HOVEDERHVERVSOMRÅDER

BYGGE OG ANLÆG

Uddannelsen varer fra 2 til 4 år. Den giver erhvervskompetance som bro-lægger, elektriker, glarmester, maler, maskinsnedker, murer, snedker, specialarbejder, stenhugger, stukkatør, tømrer og VVS-montør/blikkenslager.

Basisuddannelsen er opdelt i 4 trin, erhvervsvalget finder sted ved overgangen til trin 4.

Plan for basisuddannelsen ved BYGGE OG ANLÆG.

	Trin 1	Trin 2	Trin 3	Trin 4
	Introduk-tions-kursus	Linie-kursus	Fordyb-nings-kursus	Overgangs-kursus
Varighed:	2 uger	23 uger	3 uger	12 uger
Ugentligt timetal:				
Erhvervs- og uddannelsesvejledning	22	0	0	0
Arbejdsteknik og fagteori	0	28	28	28
Obligatoriske fællesfag	13	4	4	4
Valgfri fag	0	3-7	3-7	3-7

Obligatoriske fag er: dansk, regning, matematik, samtidsorientering, virksomhedslære, studieteknik, psykologi og edb.

Valgfri fag er: matematik (TF, UTF, HF), fysik (TF), engelsk (TF), tysk (TF), sport og musik.

Der undervises i dag ved BYGGE OG ANLÆG på Det tekniske Selskabs Skoler i København og på Herning Tekniske Skole, i alt 480 elever.

GRAFISKE FAG

Uddannelsen varer fra 2½ til 4 år. Den giver erhvervskompetance som fotograf, bogbinder og typograf.

Basisuddannelsen er opdelt i 3 trin, på trin 3 anvendes det samlede timetal for obligatoriske fællesfag til projektorienteret undervisning. Erhvervsvalget finder sted ved overgang til trin 3.

Plan for basisuddannelsen ved de GRAFISKE FAG:

	Trin 1	Trin 2	Trin 3
	Præsenta-tionskursus	Linie-kursus	Gren-kursus
Varighed:	3 uger	32 uger	5 uger
Ugentligt timetal:			
Erhvervs- og uddannelsesvejledning	25	0	0
Arbejdsteknik og fagteori	0	20	20
Obligatoriske fællesfag	10	10	10
Valgfri fag	0	5	5

Obligatoriske fag er: dansk, studieteknik, engelsk, regning, matematik, samtidsorientering, virksomhedslære, arbejdspsykologi, kommunikation og edb.

Valgfri fag er: engelsk (UTF), matematik (TF, UTF), regning, regnestok, læsetræning, dramatik, film, fotografering, billedlære, lay-out, musik, idræt og psykologi.

Der undervises i dag ved de GRAFISKE FAG på Det tekniske Selskabs Skoler i København, i alt ca. 200 elever.

Uddannelsen varer 3 år. Den giver erhvervskompetance inden for butik, kontor, dekoration, en gros-handel, bank og sparekasse, endvidere som edb-assistent.

Basisuddannelsen er opdelt i 3 trin, på trin 2 og 3 er der bl.a. af hensyn til sprogundervisningen forskelligt timetal afhængigt af, om eleverne har forladt folkeskolen efter 9. klasse eller efter 10. klasse eller realklassen. Erhvervsvalget finder sted ved overgang til trin 3.

Plan for basisundervisningen ved HANDEL OG KONTOR:

	Trin 1	Trin 2		Trin 3	
	Præsenta-tionskursus	Linie-kursus		Gren-kursus	
Varighed:	1 uge	19 uger		20 uger	
		9.kl.	10.kl.	9.kl.	10.kl.
Ugentligt timetal:					
Erhvervs- og uddannelsesvejledning	30	0	0	0	0
Arbejdsteknik og fagteori, herunder virksomhedslære, fremmedsprog og psykologi	0	19	22	13	17
Obligatoriske fællesfag	0	13	10	9	5
Valgfri fag	0	0	0	9-11	9-11

Obligatoriske fællesfag er: dansk, studieteknik, regning, matematik, samtidsorientering og edb.

Valgfri fag er: fransk, tysk, matematik, psykologi, videregående edb, stenografi, maskinskrivning, dekoration, skilteskrivning, regnskabslære, salgslære og organisation.

Der undervises i dag ved HANDEL OG KONTOR på Købmandsskolen i København, Købmandsskolen i Århus, Håndværkerskolen i Sønderborg, Handelskostskolen i Mommark, Handelsskolen i Grenå og Tietgenskolen i Odense, i alt ca. 1.000 elever.

JERN OG METAL

Uddannelsen varer fra 2½ til 4 år. Den giver erhvervskompetance som maskinarbejder, værktøjsmager, smed, radio- og TV-mekaniker, elektriker, elektromekaniker, bilmekaniker, autoelektrikmekaniker, finmekaniker og kontormaskinemekaniker.

Basisuddannelsen er opdelt i 3 trin, erhvervsvalget finder sted ved overgang til trin 3. På 2. del er flere retninger opbygget af kompetancegivende trin.

Plan for basisuddannelsen ved JERN OG METAL:

	Trin 1	Trin 2	Trin 3
	Præsenta-tionskursus	Linie-kursus	Gren-kursus
Varighed:	6 uger	14 uger	20 uger
Ugentligt timetal:			
Erhvervs- og uddannelsesvejledning	} 30	0	0
Arbejdsteknik og fagteori		30	30
Obligatoriske fællesfag		9	5
Valgfri fag	1	5	5

Obligatoriske fællesfag er: studieteknik, psykologi, kommunikation, samtidsorientering, virksomhedslære, edb og førstehjælp.

Valgfri fag er: TF eller HF enkeltfag, eller dansk, regning, engelsk, tysk, fransk, elektronik, metalsløjde, sport.

Der undervises i dag ved JERN OG METAL på Metalindustriens fagskole i København, samt Teknisk skole i Odense, Esbjerg og Ålborg, i alt ca. 1.150 elever.

LEVNEDSMIDDELOMRÅDET

Uddannelsen varer fra 1½ til 4 år. Den giver erhvervskompetance som tjener, kok, slagter, bager, smørrebrødsjomfru, husholdningsassistent, mejerist, samt i fiske- og fjerkræindustrien.

Basisuddannelsen er opdelt i 4 trin, erhvervsvalget finder sted ved overgangen til trin 4, delvist ved overgang til trin 3.

Plan for basisuddannelsen på LEVNEDSMIDDELOMRÅDET:

	Trin 1	Trin 2	Trin 3	Trin 4
	Præsenta- tionskursus	Linie- kursus	1.gren- kursus	2.gren- kursus
Varighed:	4 uger	12 uger	12 uger	12 uger
Ugentligt timetal:				
Erhvervs- og uddannelsesvejledning	15	½	½	½
Arbejdsteknik og fagteori	9	20	20	20
Obligatoriske fællesfag	12	12	12	12
Valgfri fag	0	4	4	4

Obligatoriske fællesfag er: dansk, matematik, regning, engelsk, samtidsorientering, virksomhedslære, psykologi og edb.

Valgfri fag er: fransk, formning, musik og sport.

Der undervises i dag på LEVNEDSMIDDEKOMRÅDET på Slagteriskolen i Roskilde og Teknisk skole i Ålborg og Holstebro, i alt ca. 250 elever.

SERVICEFAGENE

Uddannelsen varer fra 3 til 5 år. Den giver erhvervskompetance som pottemager, optiker (det er optikeruddannelsen, der varer 5 år), urmager, tandtekniker, mødist, skrædder, buntmager, frisør, glassliber, glasmager, glasrørsblæser, autosadelmager, sejlsmager, skomager, gulvbelægger, gardinmontør og møbelpolstrer.

Basisuddannelsen er opdelt i 4 trin. Erhvervsvalget finder sted ved overgang til trin 4, i hvis sidste halvdel der indgår 4 ugers erhvervspraktik.

Plan for basisuddannelsen ved SERVICEFAGENE:

	Trin 1	Trin 2	Trin 3	Trin 4
	Præsenta- tionskursus	Linie- kursus	Gren- kursus	Overgangs- kursus
Varighed:	4 uger	16 uger	8 uger	8 uger
Ugentligt timetal:				
Erhvervs- og uddannelsesvejledning	20	0	0	0
Arbejdsteknik og fagteori	0	20	20	20
Obligatoriske fællesfag	16	12	6	6
Valgfri fag	0	4	10	10

Obligatoriske fællesfag er: dansk, studieteknik, regning, matematik, engelsk eller tysk, samtidsorientering, edb, gruppedynamik, salgslære og fysik.

Valgfri fag er: engelsk, tysk, fransk, læsetræning, matematik, naturlære, formning, økologi, samfundslære, psykologi, dramatik, film og TV samt fotografering.

Der undervises i dag ved SERVICEFAGENE på Frederiksberg tekniske Skole og på Håndværkerskolen i Sønderborg, i alt 400 elever.

ERHVERVSFAGLIGE GRUNDUDDANNELSER, HVORFOR?

Siden midten af 50'erne har det danske uddannelsessystem været præget af udbygning og modernisering. Et af de første led i denne kæde af reformer var lærlingeloven af 1956, som siden blev fulgt op af en lang række fornyelser på lærlingeområdet. Loven om de erhvervsfaglige forsøgsuddannelser af 1972 er endnu et led i denne udvikling.

Tanken bag de erhvervsfaglige grunduddannelser er ønsket om større fleksibilitet. Lærlingeordningen sætter de unge i bås på et meget tidligt tidspunkt og levner samtidig ringe plads til almen, samfundsorienteret undervisning. Ved at sætte ind på disse to punkter ønsker man dels at medvirke til en udligning af skellet mellem unge, der vælger lærlingeuddannelse, og unge, der vælger boglig uddannelse, dels at lægge op til den samordning af hele uddannelsessystemet, som er "fællesnævneren" for de aktuelle reformplaner for folkeskolen, gymnasiet og HF, samt de videregående såkaldt eftergymnasiale uddannelser.

Meningen er, populært sagt, at man i fremtiden skal kunne opbygge sin egen individuelle uddannelse i overensstemmelse med evner, interesser og behov ved at kombinere en række uddannelsestrin eller -moduler, som hver for sig giver en vis erhvervskompetance. Der skal ikke nødvendigvis være tale om én lang, sammenhængende uddannelse; der skal tværtimod udtrykkeligt være mulighed for at afbryde uddannelsen i nogen tid for derefter at fortsætte på det følgende uddannelsestrin.

Man kunne illustrere det med et tankeeksperiment, der måske om få år vil være almindelig hverdag for mange: En elev går ud af 9. eller 10. klasse, søger ind på de erhvervsfaglige grunduddannelser i et hovederhvervsområde, der i øjeblikket interesserer ham, og ved sine tilvalg lægger han grunden til en HF-eksamen. Han er nogle år ude i erhverv, modnes, får nye interesser. Han søger ind på et HF-kursus og fuldfører sin HF-eksamen. Han er igen nogle år ude i erhverv, og har nu bedre kort på hånden, hvis han en dag vil tage en højere uddannelse, eller hvis han presses til at søge nyt erhverv på grund af situationen på arbejdsmarkedet.

VITA SCHOLAE 1937 - ?

I forbindelse med en udstilling af Vita Scholae, som biblioteket har arrangeret på midterste gang har redaktionen bedt skolens bibliotekar om at fortælle lidt om bladet.

Den 1. november 1937 ser det første nummer af Vita Scholae dagens lys. Siden er bladet kommet ca. 4 gange årligt, kun afbrudt af enkelte kortvarige pauser. Det er således et vægtigt dokumentarisk materiale, der stilles til rådighed for en eventuel nutidig læser. Om det også er et vigtigt materiale, må den enkelte læser afgøre med sig selv, men der er stof både for den, der dyrker lokalhistorie og historie i videre betydning.

Vita Scholae er latin og betyder skolens liv eller livet på skolen, og det er da også rigtigt, at det mest omfattende materiale handler om dette. Men ofte, når man læser i de gamle numre, udvides perspektivet, så man får et indblik i samfundsforhold og tankegange, der kan virke overraskende på en 1974-læser. Til at belyse dette har jeg valgt 2 eksempler, som følger på de næste sider. Det første er et referat af en Marselisdiskussion i foråret 1938. Emnet er interessant både ved sin højaktuelle tilknytning til vores indoktrineringsdebat, og ved den sikkerhed med hvilken diskussionens indleder har trukket de spegede politiske tråde anno 1938 op. Det andet eksempel er fra oktober 1943, det tidspunkt af besættelsen, da forfølgelsen af jøderne intensiveres. Med sikker journalistisk sans og med en tydelig holdningstilkendegivelse har redaktionen valgt at lade et digt af Nis Petersen være forside.

Redaktionen har talt store navne, navne som Tage Skou-Hansen og Jørgen Leth, men allerede fra begyndelsen har de menige medlemmer af redaktionen lagt en linie i såvel lay-out som indhold, der bedst kan betegnes som professionel. Oprindelig er ejendomsforholdene omkring Vita Scholae klart privatkapitalistiske, derved at en enkelt har "ejet" bladet og senere solgt det videre til en ny redaktør, formentlig for en yderst ringe betaling. Fra midten af tresserne køber elevrådet Vita Scholae, og det er nu i dets eje.

I slutningen af tresserne skærpes tonen i bladet. Studenteroprøret slår igennem, forhold angående undervisningen og skolen i det hele taget tages op til kritisk revision. Personer hænges ud. Debatten vælter op og ned ad siderne. Men de sidste par år har det stået sløjt til med Vita Scholae. Sidste år udkom der således kun ét nummer, og det var af bemærkelsesværdig dårlig standard. Skal det tages som et tegn på, at gymnasieungdommen af i dag ikke kan leve op til den, der tegnede 40'erne og 50'erne? Er den blevet sløv, dårligt orienteret, mindre engageret? Eller er der så meget andet, der trækker, at man ikke længere har lyst til at lave et skoleblad? Eller kommer der måske helt andre faktorer ind, f.eks. erhvervsarbejde?

Ole Tingsted Pedersen

fortsættelse af artiklen på næste side:

og efter at Hr. Lauge Jørgensen havde repliceret, opstod der en mindre Pause, hvorefter Rektor efter en forsigtig Forespørgsel tog Ordet. Det er jo ikke ukendt, at Spanien står Rektors Hjerter nært, og man forstår med hvilken Sorg Rektor må se paa den spanske Borgerkrig. Dog tog Rektor ikke saa skarp Afstand fra Franco, som Hr. Lauge Jørgensen havde Rektor = Rektor J.K. Larsen

gjort, men mente, at Franco maaske, naar Forholdene afklaaredes, kunde blive en god Regent. Ogsaa om det østrigske Spørgemaal var Rektor uenig med Hr. Lauge Jørgensen, som sluttede med et Ønske om, at Menighedsforekellen maatte virke paa Tilhørerne som en Spore til at beskæftige sig med de politiske Spørgsmaal.

Der blev ingen „Kæmpediskussion“, men det blev en værdifuld Aften.

Marselis.

Lørdag den 26. Marts.
„Kæmpediskussion“.

Det aktuelle Emne „Højspændingen over Europa“ og vor afholdte Lærer Hr. Adjunkt Lauge Jørgensen som Indleder maatte simpelthen samle en stor Tilhørerskare.

Forøvrigt var Hr. Lauge Jørgensen slet ikke vor Lærer denne Aften, for som saadan maa han ikke paavirke Eleverne i nogen politisk Retning, og mon ikke det var med nogen Glæde, Hr. Lauge Jørgensen sprang over Dagliglivets Hæmninger og tog Bladet fra Munden for i sikre Strøg at tegne det politiske Europakort, som det ser ud i hans Øjne.

Hr. Lauge Jørgensen angreb Diktaturet og mente, at dets Grundprincip er at farve Oplysningen i Skule, Presse og Radio, men at ogsaa Demokratiet i Praksis har lidt deraf. Derfor henstillede Hr. Lauge Jørgensen til Ungdommen at den holdt Øjne og Øren aabne og med en vis Kritik behandlede Meddelelser om Døgnets Begivenheder; vi kunde ellers let blive overraskede, naar vi en Lørdag Morgen (naar de engelske Ministre skulde paa week-end) fandt Avisen trykt paa Tyask med Meddelelse om, at Stauning havde abdiceret og Pürschel telefonisk tilkaldt Hjeltpetropper fra Tyskland!

Derefter bedømte Hr. Lauge Jørgensen Udviklingen i Østrig-Affæren og gjorde opmærksom paa de mange Landsdele, der er tilbage, for at „das gesamte Deutschland“ er en Realitet.

Uden at gaa i Enkeltheder, behandlede Hr. Lauge Jørgensen visse Sider af den spanske Borgerkrig, der snart ikke mere drejede sig om spanske Interesser, men snarere maatte betegnes som en imperialistisk Krig, en Kamp for at grundlægge det romerske Imperium. Grunden til, at England og Frankrig ikke griber ind, er et indviklet storpolitisk Spørgsmaal, sagde Hr. Lauge Jørgensen. For Englands Vedkommende bundede Passiviteten dels i personlig Sympati hos engelske ledende Mænd og indflydelsesrige Fruer, dels i det gamle engelske Slagord „wait and see“, og for Frankrigs Vedkommende dels i Ukampdygtighed uden Englands Støtte, dels i Skrækken for Opgøret

„Realit“ og dens Lillebror „Elito“
er Tøj for Marselisborg
Skoles Elever.

„REALIT“ — det rigtige Snit.
„ELITO“ — er et betegnelse som
skrædersyet Drengetøj.

Eneforhandler:

H.C. Andersen
BØHNDERGADE 49-51. AARHUS

om Herredømmet i Middelhavet og Nordafrika.

En Krig mellem Rusland og Tyskland vilde blive afgørende for de nordiske Landes Existens, mente Hr. Lauge Jørgensen, og selv uden denne Krig syntes Tilstanden for Danmark at være kritisk, idet de slesvigholstenske Hertuger siger, at ethvert Angreb paa det tyske Rige er mod dem, og at de skal vide at finde Hjelpe midler til at uskadeliggøre dem. (Her kunde en Stemme bag Hr. Lauge Jørgensen passende have sagt: „Vogt dig!“) Danmark maatte derfor skuffe sig Forover mod Syd, selv om dette var lidet værd i Tilfælde af Storkrig. Til Slut pointerede Hr. Lauge Jørgensen, at Tyskerne efter Görings Mening brænder efter Kamp, og at vi maa gøre os klart, hvilken Værdi det er at leve frit.

Det er ikke hver Time Hr. Lauge Jørgensen kan glæde sig over saa interesserede Tilhørere, som han havde denne Aften. Et begejstret Bifald takkede for Foredraget.

Hr. Adjunkt Madsen aabnede Diskussionen og spurgte, hvorfor man i Almindelighed herhjemme havde taget saa stærk antitysk Stilling. Vi skyldte Tyskland at vide, at der blev handlet ondt mod det efter Verdenskrigen, og i vor Forargelse burde vi ikke glemme Motiverne til Tysklands Handlemaade nu, mente Hr. Madsen, og man maatte ikke forarges, thi derved vækkedes de mindre tænkendes Bifald.

Derefter fremsatte Carl Bunde nogle Synspunkter,

vita scholae

1943
VSB

Oktober 1943 Nummer 7 7. Aargang

Organ for nuværende og forhenværende Elever paa Marselisborg Skole

Inde i Bladet:

Forretningsmanden 1943
Andante
Skoleungdom og Musik
Kate Fleuron

Redaktion:

Jens Tølderlund
(ansvarshavende)
Knud Erik Svensson

vita scholae
koster pr. Nr. 20 Ø.
Kvartalsabon. 45 Ø.

Elegi

DE BAD MIG: lev dit liv som før,
da vaar var fest og glød.
For nu er saft i stilk og knop
og frugt i hver blomsts skød.
Men ak — at sted i Flandern er
en hjerne mast til grød.

De bad mig med til fryd og fest,
da horn og fløjte lød.
En tung og fuldgod, ædel vin
i slebne glas de gød.
Men ak — ved Narvik er i dag
en yngling netop død.

De bad: glem alt, hvad der er trist
og ondt og stedt i nød.
thi hvem kan naa, hvad staal og ild
mod unge liv forbrød.
Men ak — jeg ser en slagmark fuld
af sønderrevet kød.

Nis Petersen

I N D H O L D S F O R T E G N E L S E

HF-SPECIALER	1
FRA ARBEJDET I KLASSERNE	6
8-talssystemet. Niels Krogh-Jensen 2q	
Den Stundesløse. Ulla Isaksen, Jette Elkjær Nielsen, Else-Marie Poulsen, alle 2p	
En samfundshistorie. Jan Rasmussen 1q	
MIDTERSIDERNE	11
Skurekonens lidelser. Visekællingen	
TEMA: ERHVERVSFAGLIGE GRUNDUDDANNELSER	
Ved adjunkt Hans Lund	
Indledning	14
Lov om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser .	15
De erhvervsfaglige grunduddannelsers hovederhvervsområder	18
Erhvervsfaglige grunduddannelser, hvorfor?	21
VITA SCOLAE 1937-?	22
Adjunkt Ole Tingsted Pedersen	

Marselisborg Gymnasiums kvartalsskrift udkommer i februar, april, september og november. Det er en publikation for eleverne, forældrene og lærerne

Redaktionsudvalg: rkt. Jens Aggebo (ansv.),
adj. Jørn Bærentzen, adj. Hans Lund og adj. Lis Vastrup

Redaktør af dette nummer: adj. Hans Lund

Redaktionen sluttet den 21. november 1974

Tryk: K.T. Damgaard-Jensen

ARBEJDSPLAN FORÅR 1975

januar	ma	6	skolen begynder
	to	17	lærerrådsmøde, hultimen
	ma	20	elev-forældre-lærerkonsultation for lg kl. 19.30
	ti	28	orienteringsmøde vedrørende optagelse i lg for forældre og elever kl. 19.30
februar	? ?	studieuge ?	
	ma	17	lærerrådsmøde kl. 19.30
	ma	24	pædagogisk aften
marts	lø	8	skolefest kl. 18-24
	to	13	lærerrådsmøde, hultimen
	ma	10	lærerforsamling GY angående tilmelding til afsluttende prøver efter lg kl. 19.30
			lærerforsamling vedrørende HF kl. 20
	fr	14	standpunktkarakterer GY inden kl. 24
	ma	17	lærerforsamling kl. 19.30 angående tilmelding til afsluttende prøver efter 3g og 2g
	18-	21	terminsprøver 3g
	to	20	tilmelding til afsluttende prøver sx
	to	20	standpunktkarakterer GY udleveres
	22-	1	påskeferie
april	on	2	forårsudstillingen, samlingssalen
	to	10	lærerrådsmøde, hultimen
	ti	15	grenvalg GY og tilvalg HF sidste dag
	on	16	Dronning Margrethes fødselsdag, fredag
	fr	25	St. Bededag, fredag
	ma	28	lærerforsamling GY (årskarakterer sx) kl. 19.30
	28-	29	årskarakter sx-fag dikteres til protokollen
maj	to	1	sidste skoledag 2h
	fr	2	forårskoncert kl. 19.30
	5-	13	skr. hx
	ti	6	årsskrift udleveres
	ti	6	årskarakterer 3g udleveres
	on	7	sx-skemaet kommer
	to	8	Kristi Himmelfartsdag, fredag
	ma	12	lærerrådsmøde kl. 19.30
	12-	15	skr. sx
	fr	16	resterende årskarakterer 2g og lg inden kl. 24
	ma	19	2. pinsedag, fredag
	ti	20	mdt. hx efter 4. semester begynder
	on	21	sidste skoledag 2g, lg og lh
22-	27	skr. årsprøver	
ma	26	mdt. sx og mdt. hx efter 2. semester begynder	
juni	ma	2	mdt. sx efter 2g og lg begynder
	to	5	Grundlovsdag, fredag
	ma	9	censur skr. sx
	ti	10	censur skr. hx
	on	18	sidste eksamens- og årsprøvedag
	on	18	lærerforsamlingsmøde kl. 19.30
	to	19	skr. opt. til lg kl. 9
	to	19	lærerrådsmøde kl. 9
	fr	20	årsafslutning i Marselisborghallen kl. 10
	lø	21	mdt. opt. til lg kl. 9